

Rendkívül válságos a ciprusi helyzet

● Ankara (MTI)

A török fővárosban a hangulat továbbra is a ciprusi feszültséget tükrözi. Az ankarai rádió közlése szerint a ciprusi görögök továbbra is provokációkat hajtanak végre a török lakosság ellen.

Grivasz tábornok, athéni útjával kapcsolatban a török rádió bejelentette: a ciprusi feszültség enyhítéséhez nem elegendő Grivasz visszahívása, sem a görög katonaság kivonulása a két törökklakta ciprusi városból. Megfigyelők véleménye szerint — jelenti az AFP — még nem tudni, mit jelent Grivasz athéni utazása, vajon csupán taktikáról van-e szó, mert a jelek szerint még maradtak Ciprus szigetén olyanok, akik tovább „aktivizálják” a feszültséget.

Vasárnap egy háromtagú török parlament küldöttség utazott New Yorkba, hogy az ENSZ felelős szerveivel tárgyaljon. A küldöttség vezetője újságíróknak kijelentette: „A helyzet rendkívül válságos, a háború minden pillanatban kitörhet”.

NATO-közgyűlés

● Brüsszel (AFP)

Az északatlanti közgyűlés hétfőn Brüsszelben megkezdte 13. rendes évi ülését. A közgyűlés a tervek szerint november 25-ig tanulmányozza az atlanti szövetséget érdeklő különböző problémákat, köztük a keletnyugati feszültség enyhítésének kérdését.

A közgyűlésen a NATO összes tagországainak — Görögország kivételével — kétszáz parlamenti képviselője vesz részt.

Kiesinger Ázsiában

● Bonn (MTI)

Kiesinger nyugatnémet kancellár vasárnap este Bonnból repülőgépen tíznapos ázsiai körútra indult. A kancellár négy országba — India, Burma, Ceylon és Pakisztán — látogat el. A program szerint hétfőn déli előtt megérkezett újtának első állomására, Delhibe.

Szato hazaérkezett Amerikából

● Tokió (TASZSZ)

Szato japán miniszterelnök az Egyesült Államokban tett látogatása után, hétfőn visszahozta Tokióba. Mint ismeretes, Washingtonban Johnson elnökkel, Rusk külügyminiszterrel és McNamara hadügyminiszterrel folytatott tárgyalásokat.

A tárgyalások eredményeit ismertető közlemény nyilvánosságra hozta, hogy a japán közvélemény élesen bírálja a megbeszélések eredményeit, amelyekről a sajtó is megállapítja, hogy az országot még szorosabban kötötték hozzá az Egyesült Államok háborús szekeréhez.

ERTESÍTJÜK KEDVES vevőinket, hogy a hőmezővársárhelyi és szegedi gépraktárunkban november 24—30 között, szegedi kender és ruházati raktárunkban november 28—30 között

leltározást tartunk

Ezen idő alatt az árukiadás és visszavétel szünetel. AGROKER, SZEGED H. K. 477

Kenderfonó és Szövőipari Vállalat

felvételre keres

gépipari technikai, textilipari technikai végzettségű férfi technikusokat szövő-cénnázó segédművezetői beosztásba, valamint esztérgályosokat, ácsokat, szövőnőket, szövő-cénnázó beosztásokat és férfi segédmunkásokat.

Jelentkezés a vállalat munkaerő-gazdálkodójánál, Újszeged.

Arab diplomaták értekezlete

● Kairó (MTI)

Elénk diplomáciai tevékenység jegyében tett el a vasárnap az EAK fővárosában. Hasszán el Fekki ügyvezető külügyminiszter egybevitte a Kairóban akkreditált valamennyi arab nagykövetet és ügyvivőt. A tanácskozáson, amely több mint három órán át tartott, a Biztonsági Tanács elé terjesztett különböző határozati javaslatok szerepeltek. A diplomaták — Libanon, Jordánia, Szudán, Szíria, Irak, Kuvait, Szaúd-Arábia, Tunézia, Marokkó, Algéria, Jemen és Líbia képviselői — a tárgyalások

alatt telefonértekezésbe léptek kormányukkal, hogy haladéktalanul közölhessék a kormányok álláspontját a Biztonsági Tanács vitáinak fejleményeiről.

Vasárnap este ülést tartott az egyiptomi kormány is. Átfogóan tanulmányozták a Közel-Keleten jelenleg fennálló helyzetet.

Vasárnap élénk diplomáciai tevékenység folyt az ENSZ székhelyén is. Az AI Ahram ENSZ-tudósítója arról tájékoztatott, hogy az Egyesült Államok visszavonta az ENSZ előtt fekvő közel-keleti tárgya, határozati javaslatát.

El kell ismerni az európai status quot

● Köpenhága (MTI)

Adam Rapacki lengyel külügyminiszter ötnapos hivatalos dániai látogatásának befejeztével hétfőn Köpenhágában sajtóértekezletet tartott. Kijelentette, az európai béke és biztonság érdekében az európai országoknak el kell ismerniük a második világháború következtében a kontinensen kialakult politikai és földrajzi státus quot.

Lengyelország és a Német Szövetségi Köztársaság kapcsolatairól szólva Rapacki nyomatékosan hangsúlyozta, a bonni kormányoknak szavatolnia kell az Odera-Neisse határ sérthetetlenségét el kell ismernie a Német Demokratikus Köztársaságot és le kell mondani arról, hogy a Bundeswehrt atomfegyverekkel lássa el.

A font válsága

(Folytatás az 1. oldalról.) keinek — hangoztatja a nyilatkozat.

A hétfői angol lapok oldalakon keresztül foglalkoznak a font leértékelésével és különösen Wilson vasárnapi beszédével.

A Financial Times megállapítja: „a font árfolyamának fenntartása kezdettől fogva a kormány elsődleges és mindent hátrébe szorító célja volt, s

„a devalváció nyílt és megvalósuló beismerése annak, hogy a politika megbukott”.

„A Daily Mirror, amely általában támogatja munkáspárti kormányt, ezúttal emlékeztet a kormány korábbi ígéreteire, hogy „szó sem lehet devalvációról”. A kormány nemcsak a fontot, hanem önmagát is leértékelte — írja a lap.

A Daily Telegraph gyalogzatnak nevezi a leértékelést

és megvetéssel ír arról a magabiztos, sőt dicsekvő hangról, amelyet Wilson használt vasárnapi beszédében. „Egy olyan kormány, amelynek politikája romokban hever, s amely megtagadja saját ígéreteit, jobban tenné, ha a megbánás hangján szólna. Wilson magatartása, amely csaknem ízléstelenségig fajult, növelni fogja a közfelháborodást e becsületét vesztett vezető iránt.”

A konzervatív lapok felszólítják a kormányt, hogy mondjon le és írjon ki új választásokat.

● Moszkva (TASZSZ)

A szovjet Állami Bank hétfőn hivatalosan bejelentette, hogy megállapította a font sterling új árfolyamát, amely

centúrá két rubel 16 kopejka.

Az új árfolyamot azzal kapcsolatban állapították meg, hogy a font sterlinget 14,3 százalékkal leértékelték és megváltozott az árfolyama más idegen valutákhoz.

● New York (MTI)

Az amerikai Federal Reserve Board vasárnap négy százalékról 4,5 százalékra emelte a bankkamatlábát. Az amerikai kormány ezzel a lépéssel a dollár és az arany Angliába való tömeges kiáramlását akarja megakadályozni. Gazdasági megfigyelők rámutatnak, hogy a bankkamatláb emelése kedvezőtlen hatással lehet az amerikai iparra, tekintettel arra, hogy az csak nagyobb költség árán szerezhet hitelt vagy kölcsönt.

● Párizs (MTI)

A francia fővárosban a font devalválásával kapcsolatban vasárnap este sürgős ülésre gyűltek össze a Közös Piac országainak pénzügyminiszterei.

A tanácskozás a font devalválása nyomán kialakult helyzet mellett megvitatta a brit kormánynak azt a kérését is, hogy a nemzetközi valuta alap nyújtson 1,4 milliárdos hitelt a font megstabilizálásához.

● Köpenhága (MTI)

A dán főváros szomszéd-ságában levő Roskildeben hétfőn megkezdődött az Egyesült Államok vietnami háborús bűntetteinek kivizsgálására alakult nemzetközi bíróság második ülése. A nemzetközi törvényszék első tárgyalását Stockholmban tartotta. Russell, valamint Jean-Paul Sartre, a világhírű francia filozófus-író és Vladimir Dedijer jugoszláv történész, a jelenlegi ülés-

Siklós János

Az Aranyhomok-part országában

A balvanszakai csata

Nem vettem észre, hogy a többiek már indulásra készen várakoznak rám a múút mentén. Elácsorogtam egy modern ivó emlékmű előtt. Néhányszor le-föl jártam a dombra kapaszkodó olasz stílusú lépcsőkön. Fent a magaslaton a négyzet négy sarkából lágyan emelkednek a szürke betonoszlopok és formás összehajlással találkoznak a levegőben; olyan mint a királyi korona négy ágról induló kupolája. Alatta felkaréjában a lejtőn, lépcsők mellett nevek, születési évszámok és a halál napját őrző azonos dátumok: valamennyinél: 1944. április 1.

Mészkö hasábkorbá mélyített füstszín-márványtáblácskák, harminc-harmikkettő, mint kinagyított négyjegyű kártyák soroknak rendetlennül, azaz ahol a halál érte őket a domb magaslatára vezető úton, ott van elhelyezve a névjegy. Partizánok temetőiben jártam, ahol az élet és a halál összehíphetetlenségének szorongató érzése markolja a torokot.

Elestek... április elsején a balvanszakai csatában, néhány héttel vagy nappal a felszabadulás előtt. Munkások és parasztok, tanárok és újságírók. Bolgárok, akik minden idegszálukkal a felszabadulás előmozdításért küzdöttek. Nem érthették meg, de tettük, életük halálukban is az utódoké maradt. Aki erre jár, megáll itt Trnovó előtt a balvanszakai erdő szélén és tisztelget a sírok felett.

Két márványlapocskára feszül szorosan egymás mellett. Az egyikről ez olvasható: Dimitar Trifonov Palansov; 1930. augusztus 11. — 1944. április 1. A mellette levő másik táblán: Ganka Mihova Palansova; 1910. április 15. — 1944. április 1. Még nem láttam ennyire valóságközelben anyának és kislának egymás melletti halálát őrző emléket, s ez olyan megrendítő és magasztos, ott a síri csendben — nem tudtam elcsendülni a mézskő hasábkortól.

Nehezen tudnék most számot adni arról, hogy hirtelen mennyiféle gondolat és érzés tolt fel pillanatok alatt az emberben. Nem akart meghalni a kis Palansov az erdőszéli domboldal-

lon, anyja is élni akart még, hiszen az életért fogtak géppisztolyt és puskát. Tengernyi veszedelem kelles közepén, bátorságból, az ember nagyságából példát mutattak itt a kopár domboldalon.

Olyan hős nincsen a valóságban, aki nem fél a halál küszöbén. Ezt a félelmet csak mérsékelheti az eszmei erő, amely lelki erővé forrósul a nehéz percekben; ben-nük is, a győző szándékával tűzharcba indulók lelki ereje kényszerítette meg-hátrálásra a haláltól való félelmet. Ha elesik egy harcos az ütközetben, fájdalmas a bajtársak és a hozzátartozók számára, de ha egy anyának egyetlen fia a szeme láttára meghal, az... az rettenetes lehet. Persze fordítva is; serdülő kor elején tartó fiú előtt halálba borul az édesanya, akiből nincsen több. Valójában ki tudja pontosan — talán a történekről szóló bolgár regények szerzői sem — hogyan zajlott le az anya és a kisfiú halála... az anya testével fedezte a fiút, vagy a kis Palansov lépett elő, hátha így életben tarthatja édesanyját? Egy öldöklő harc zűrzavarából nem lehet pontosan, mozzanatosan kihámozni, ki mondott először búcsúzó a másikkal. Vagy erre sem volt már idő? Egymás mellett feküdtek napokig; míg eltakarították holttestüket. A felszabadulással támadtak fel valamennyien. Az új hazában életre kelt a sápadt képű, rongyos gúnys partizán kisfiú.

Últem a lépcsőn és összevissza gondolatokat írtam. Ceruzám alá került valahogyan mindig és újra a Palansov-család, és összemétem egy-egy villanásnyira magammal, lányommal, fiammal, életükkel, s ki tudja milyen sorsukkal. Talán nem támad már rájuk olyan ellen, amelyben a pusztító kerül kockára. Vagy ha mégis, lesz-e bennük annyi bátorság, hogy a halál előtt is megőrizzék kialakult meggyőződésüket? A földnek ezen a tájékon, úgy érzem, már végérvényesen józanabb, tisztább és becsületesebb lett az ember. Megteremtette erre alkalmas társadalmát, s ha mégis úgy jönne, talán az én fiam és lányom is megvédené, mint a kis Mitko a balvanszakai erdő szélén.

Palansovékban is buzgott az élniakarás, a derűs, nyugalmas élet utáni vágyakozás, a gyerek és a szülő kölcsönös szeretete, ragaszkodása úgy, mint ma nálunk

S ezt ők úgy tartották életreszólóan biztosítottak, ha elgörgetik az útból az akadályokat. Ilyen fajta gondolatokban éltek és emelkedtek föléje — szomszédoknak és barátoknak; életük nehéz órájában is megmaradtak önmaguk hűségében. Végigjárták az utat, amely életüket kívánta. Nem adódik minden ember számára olyan történelmi pillanat amikor az élet vagy a halál és a személyes meggyőződés kerül egymással szembe. Ezek a pillanatok avatnak egy embert igazán emberré, vagy züllesztenek alá hitványra. Talán soha nem tudom megfejteni — hiába keresgélem az okokat —, hogy a felforrósult történelmi pillanatok hatására miért emelkedik ki egy ember és magasodik az átlag fölé, és a másik miért aljasul közönségessé, csúszó-mászó jelleművé.

Menjek már — integettek az országúton várakozók.

Elnézést kértem és elmondtam (ahogyan tudtam), mennyi minden gondolat fordult meg a fejemben. A tolmács aztán átvette a szót és beszélt Palansovról, akit az illegális harcosok Mitko néven szőftöttek, s aki olyan ügyesen mozgott az ellenséges frontvonalak mögött, hogy a legravaszabb náci felderítő, vagy bolgár csendőr sem gondolta: ez a kerek képű kisfiú az összekötő, a partizánfront és a „hátország” között. Híreket, utasításokat vitt a fejében, vízeskorsókat a kezében és élelmiszertartásvényákat a hátán. A balvanszakai erdő szélén, a csata színhelyén volt az otthona, mert ott küzdött az anyja és az apja.

S azután, ezen a napon késő este egy községeben megálltunk. Éjfél után fejeztük be a kölcsönös tájékozódást, megnéztük a riválidásan világitott művelődési házat. A falakon képek sorakoztak, a nemzeti függetlenség nagy harcosainak emlékére, akik a török rab-ság alóli szabadság vezetői voltak 1878-ban. Következtek sorrendben az új kor új gondolatait terjesztők képei, akik már Plehanovval eszmecserezték. Később pedig Lenin marxista körében ismerkedtek a proletárforradalom eszméjével és gyakorlatával. A nemzeti történelem vonulatát Dimitar Trifonov Palansov (Mitko) képe zárta be. Itt láttam meg a sötétszöke, rövidhajjú, komoly tekintetű fiút — ilyen volt tizennégy éves korában.

A folyosó világában nem láttam jól az arcát, szemét. Közel mentem a képhez és néhány percig ott maradtam. Valami különleges vonást, az ismerttől eltérő tekintetet kerestem. Mitko arca, szeme olyan értelmes-szelíd volt a képen, mint a mi nyolcadikosainké. Komoran nézett a világra, mintha fáradt lenne a napi tanulás, játszás után. Hirtelen azt gondoltam, hogy mindjárt előbújik Mitko a sürgő-forgó úttörők közül és üdvözlő a magyarokat, azután bemutatkozni: „Dimitar Trifonov Palansov vagyok a VIII/b.-ből, az úttörőrs parancsnoka”.

Körülnéztem a lármás folyosón, s észrevettem, hogy ismét elmaradtam. Gyorsan a többiek után siettem.

Elköszöntünk a vezetőktől és amikor rám került a sor, a tanácselnök Mitko képét nyújtotta: „Nálunk az a szokás, ha a vendég nagyon megnéz valamit, neki ajándékozzuk.”

Megköszöntem a figyelmet.

Megkezdődött a Russell-bíróság második ülése

● Koppenhága (MTI)

A dán főváros szomszéd-ságában levő Roskildeben hétfőn megkezdődött az Egyesült Államok vietnami háborús bűntetteinek kivizsgálására alakult nemzetközi bíróság második ülése. A nemzetközi törvényszék első tárgyalását Stockholmban tartotta. Russell, valamint Jean-Paul Sartre, a világhírű francia filozófus-író és Vladimir Dedijer jugoszláv történész, a jelenlegi ülés-

szak társelnökkel, célul tűzték ki, hogy a törvényszék fórumáról tájékozzon a nemzetközi közvélemény el, hogyan szegte meg az Egyesült Államok a genfi konvenciókat, hogyan követi el a népiirtás bűntettét Vietnamban.

A bíróság tagjai közölték, hogy a vádat a lehetőszégh mérten más országokra is kiterjesztik. Így például megvizsgálják a Nyugat-Németországban előállított

és a vietnami háborúban bevett vegyi anyagok kérdését is.

A tíz napon át tartó második bírósági tárgyalás december 1-én ítélethirdetéssel zárul.

A hétfői megnyitó mintegy kétszáz főnyi résztvevő-jének jelenlétében felolvasták Bertrand Russell üzenetét. Az előrehaladott korra miatt távollevő filozófus üzenetében hangsúlyozza: „Szavakkal nem tudjuk megváltoztatni a vietnami történelem menetét, erre csak maga a vietnami nép képes. Mi nem bírunk, hanem tanúk vagyunk. Nem nagyhatalmak holmi határvitáját vizsgáljuk, hanem egy hódítás nyilvánvaló bűntettét. A leplezetlen agresszió fogalma tökéletesen fedi ezt a vérontást. Nekünk az a feladatunk, hogy összegyűjtsük a bizonyítékokat az egyesítők az emberiséget az igazság oldalán” — hangzik Russell üzenete.

ÉVM Villanyszerelőipari Vállalat felvesz

villanyszerelőket és segédmunkásokat

nagybudapesti és vidéki munkahelyekre. Bérézés: megemelt teljesítménybér keresetkorlátozás nélkül. Ehhez 15 % idénypótlék.

Egyéb járandóságok: munkaruha, étkezési hozzájárulás, saját lakóhelyen kívüli foglalkoztatás esetén — jogosultságot függően — különélési pótlék, természetbeni szállás vagy szállásdíj térítés, négyhetenkénti hazautazási költségterítés. Jelentkezés személyesen budapesti munkahelyre: Bp. VI. MOZSÁR U. 16. Vidéki munkahelyre: Bp. VII. SÍP U. 23 (Főpórtá)